

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник голови з реорганізації
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

доц. Володимир МИКОЛАЙКО

«19» березня 2026 р.

ВИСНОВОК

фахового семінару кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Мельничук Віти Олександрівни на тему:
**«Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до
застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності»**
на здобуття ступеня доктора філософії
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
(протокол № 12 від 5 березня 2026 року)

Присутні члени кафедри педагогіки та освітнього менеджменту:

- Головуюча на засіданні – Кірдан Олена Леонідівна – доктор педагогічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;
- Коберник Олександр Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;
- Прищепя Світлана Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, відповідальна за атестацію PhD в університеті, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;
- Бялик Оксана Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;
- Гагарін Микола Іванович – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;
- Стеценко Надія Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;
- Ткачук Лариса Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;
- Ткачук Мирослава Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;
- Кудла Марія Валеріївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;
- Савченко Наталія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Безлюдна Наталія Валентинівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Бойченко Валентина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Коблик Віталій Олександрович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Юрченко Оксана Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Дзюбенко Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Запрошені:

Ящук Олена Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії початкового навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Комар Ольга Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

СЛУХАЛИ:

Головуюча – Кірдан Олена Леонідівна – доктор педагогічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Обговорення (попередня експертиза) дисертаційної роботи Мельничук Віти Олександрівни на тему: «Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності» зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії початкового навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини – **Ящук Олена Миколаївна.**

Рецензент:

Комар Ольга Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Дисертаційну роботу виконано в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

Тему дослідження презатверджено вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 5 від 30 вересня 2025 року).

Мельничук Віта Олександрівна народилася 21 жовтня 1993 р. у селі Ладжинка Уманського району Черкаської області.

У 2011 р. закінчила Ладжинську загальноосвітню школу I-III ступенів Уманської районної ради Черкаської області та отримала атестат з відзнакою про повну загальну середню освіту.

У 2011 р. вступила до Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини на спеціальність Початкова освіта.

У 2015 р. здобула ступінь бакалавра за напрямом підготовки «Початкова освіта та здобула кваліфікацію вчителя початкової школи.

У 2016 році отримала диплом спеціаліста з відзнакою про повну вищу освіту за спеціальністю «Початкова освіта» та здобула кваліфікацію організатора початкової освіти. Вчителя початкової школи. Вчителя англійської мови початкової школи.

У 2018 році отримала диплом магістра з відзнакою за спеціальністю «Початкова освіта», здобула професійну кваліфікацію: «Викладач педагогіки і методик початкової освіти».

У 2021 році отримала диплом магістра з відзнакою зі спеціальності «Психологія», професійна кваліфікація: Психолог. Професіонал в галузі психології.

У 2021 р. стала здобувачем вищої освіти поза аспірантурою зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Досвід роботи:

З 2017 по 2019 р. працювала вчителем англійської мови у Черповодівській ЗОШ І-ІІ ступенів за сумісництвом.

У 2018 році прийнята на посаду викладача-стажиста кафедри теорії початкового навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

У 2021 році переведено з посади викладача-стажиста кафедри теорії початкового навчання на посаду викладача цієї ж кафедри.

До тепер працює викладачем кафедри теорії початкового навчання.

Загальний стаж роботи: 8 років.

Слово для виголошення основних результатів дослідження надається Декарчуку Сергію Олександровичу.

Мельничук В.О.: Шановна головуєча, члени кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, присутні!

Дозвольте ознайомити вас із результатами дисертаційного дослідження на тему: «Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності».

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується активною цифровізацією всіх сфер життєдіяльності, зокрема й освіти, що зумовлює трансформацію змісту, форм і методів професійної підготовки педагогічних кадрів. У цих умовах особливої актуальності набуває проблема формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій, які виступають ефективним інструментом розвитку критичного мислення, медіаграмотності та безпечної взаємодії молодших школярів з інформаційним середовищем.

Початкова школа є ключовою ланкою формування базових компетентностей особистості, а вчитель початкових класів – провідним суб'єктом освітнього процесу, який не лише передає знання, а й формує ціннісні орієнтири, моделі поведінки та ставлення дітей до інформації й медіапростору. В умовах інформаційного перенасичення, поширення маніпулятивного контенту та цифрових ризиків зростає відповідальність учителя за створення безпечного й етичного медіасередовища та за цілеспрямоване формування в молодших школярів основ медіаграмотності.

Актуальність дослідження зумовлена стратегічними напрямками розвитку освіти в Україні, які окреслені у Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Стратегії розвитку вищої освіти в Україні, Концепції впровадження медіаосвіти в Україні. У цих державних документах підкреслюється важливість формування інформаційно й медіа-грамотної особистості, здатної ефективно діяти в умовах цифрового суспільства.

У Рішенні колегії МОН України «Про впровадження медіаосвіти в Україні» (2010) зазначено, що «медіаосвіта спрямована на підвищення загального рівня культури, розвиток критичного мислення, формування здатності особистості свідомо сприймати та інтерпретувати інформаційні потоки, протидіяти маніпуляціям і дезінформації». Це визначає потребу в підготовці вчителя нової генерації, який володіє сучасними медіаосвітніми технологіями та здатний інтегрувати їх у професійну діяльність.

Логіка розвитку сучасної освіти свідчить, що одним із провідних завдань є проблема готовності майбутніх учителів початкової школи до використання медіаосвітніх технологій, адже попри безумовну значущість медіаосвіти у формуванні компетентностей молодших школярів, рівень методичної та практичної підготовки педагогів до її реалізації залишається недостатнім. Це особливо актуально в умовах дистанційного і змішаного формату організації навчального процесу.

Мета дослідження – обґрунтування та експериментальна перевірка педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Об'єктом дослідження є процес професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Дозвольте не зупинятись на інших елементах наукового апарату, а перейти до викладу змісту основних результатів дослідно-експериментальної роботи.

Першим етапом розв'язання поставленої наукової проблеми став аналіз наукових джерел, спрямований на уточнення понятійно-категоріального апарату дослідження та визначення рівня розробленості проблеми у вітчизняній

і зарубіжній науковій літературі. Теоретичну основу дослідження сформовано на основі комплексного опрацювання наукових праць, що дало змогу уточнити концептуальні засади роботи та окреслити сучасний стан вивчення досліджуваної проблематики.

Проте аналіз наукових публікацій і потреб реальної освітньої практики засвідчив, що недостатньо дослідженим залишається цілісний комплекс теоретичних знань і практичних умінь, які забезпечують готовність майбутнього вчителя початкової школи до педагогічно доцільного застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності. Більшість наукових досліджень зосереджена на розгляді окремих аспектів медіаосвіти, зокрема формування медіаграмотності учнів, розвитку критичного мислення або використання цифрових засобів навчання. Водночас поза увагою залишаються питання структури та змістового аспекту готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій, педагогічних умов її формування, а також механізмів інтеграції медіаосвітніх технологій у процес фахової підготовки в закладах вищої освіти.

Вищезазначене дозволило виявити низку об'єктивних суперечностей між:

- суспільною потребою у вчителях початкової школи, здатних педагогічно доцільно, безпечно й критично застосовувати медіаосвітні технології в умовах цифрового середовища, та недостатнім рівнем сформованості їхньої готовності до такої діяльності у процесі фахової підготовки;

- вимогами нормативно-правових документів щодо формування інформаційно-цифрової та медіакомпетентності педагогів і обмеженою реалізацією цих вимог у змісті, формах і методах професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи;

- потребою інтеграції медіаосвітніх технологій у професійну діяльність учителя початкової школи та відсутністю цілісної науково обґрунтованої моделі й педагогічних умов формування готовності майбутніх педагогів до їх застосування;

- зростанням ролі медіаосвіти у формуванні критичного мислення, медіаграмотності й безпечної поведінки молодших школярів та недостатньою підготовленістю майбутніх учителів до педагогічно виваженої роботи з медіаконтентом.

Відповідно до мети дослідження нами було розв'язано низку завдань. Відповідно до першого завдання розкрито сутність базових понять дослідження.

Схарактеризовано сутність основних понять дослідження: «професійна діяльність вчителя початкової школи», «медіаосвітні технології», «готовність майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій», «формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності».

У результаті аналізу сутності та змістових характеристик ключових понять дослідження, поняття «формування готовності майбутніх учителів

початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності» розуміємо як цілеспрямований, цілісний, системний, динамічний процес опанування здобувачами вищої освіти інтегрованого комплексу професійних знань, умінь, навичок та особистісних якостей, необхідних для ефективної організації та реалізації освітнього процесу в змішаному форматі із застосуванням медіаосвітніх технологій.

У процесі вирішення другого завдання визначено критерії, показники та рівні готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Виокремлено такі компоненти формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій навчання у професійній діяльності: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-змістовий, операційно-діяльнісний, рефлексивно-оцінний.

Критеріями готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій навчання у професійній діяльності виокремлено: мотиваційно-аксіологічний, когнітивно-методичний, діяльнісно-творчий та оцінно-корекційний.

Мотиваційно-аксіологічний критерій охоплює такі показники: позитивне ставлення до педагогічної діяльності в умовах медіатизованого суспільства; усвідомлення соціальної та професійної значущості медіаосвіти та формування медіаграмотності молодших школярів; стійкий інтерес та потреба у застосуванні медіаосвітніх технологій (зокрема критичного аналізу та медіаторчості) у майбутній професійній діяльності.

Когнітивно-методичний критерій конкретизується через такі показники: знання сутності ключових понять («медіатекст», «медіаграмотність», «критичне мислення»); знання технік маніпуляції, пропаганди, типів фейків та стереотипів; знання методики інтеграції медіаосвіти в освітні галузі НУШ та методики критичного аналізу медіатекстів; знання психологічних особливостей сприйняття медіаконтенту молодшими школярами.

До діяльнісно-творчого критерію віднесено такі показники: вміння деконструювати медіатекст (ідентифікувати маніпуляції, фейки, стереотипи); вміння методично грамотно проектувати уроки з інтеграцією медіаосвітніх технологій, адаптуючи складні поняття до віку учнів; вміння створювати дидактичні медіапродукти (кейси, ігри «правда чи фейк?», інфографіку) та організувати медіаторчість учнів.

Оцінно-корекційний критерій визначається такими показниками: здатність до самонавчання та об'єктивної самооцінки рівня власної медіакомпетентності; здатність критично оцінювати медіатексти та освітні ресурси на предмет достовірності, маніпулятивності та дидактичної доцільності; вміння здійснювати самоаналіз проведених медіаосвітніх заходів (дискусій, проєктів) та коригувати власну педагогічну стратегію.

На підставі обраних критеріїв і показників визначено чотири рівні, які характеризують готовність майбутніх учителів початкової школи до

застосування медіаосвітніх технологій навчання у професійній діяльності: початковий, середній, достатній та високий.

Відповідно до третього завдання розроблено й апробовано структурно-функціональну модель формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Модель базується на сукупності взаємопов'язаних методологічних підходів (компетентнісного, системного, комунікативно-діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, інформаційно-цифрового та медіакультурного), що забезпечують цілісність і логічну узгодженість процесу професійної підготовки.

У запропонованій структурно-функціональній моделі охоплено наступні блоки: цільовий (мета, завдання, підходи, принципи, суб'єкти взаємодії), змістовий (компоненти, педагогічні умови, зміст), операційно-діяльнісний (форми, методи, засоби), результативний (критерії, діагностичний інструментарій, рівні) результат підготовки.

Відповідно до четвертого завдання – обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності, до яких віднесено: актуалізацію ціннісно-мотиваційного ставлення майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій як важливого інструменту професійної діяльності в умовах Нової української школи; інтеграцію медіаосвітніх технологій у зміст фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи на засадах міждисциплінарності та практичної спрямованості; організацію практико-орієнтованої діяльності майбутніх учителів початкової школи з аналізу, добору та педагогічно доцільного використання автентичного медіаконтенту; здійснення освітнього процесу, спрямованого на створення безпечного й етичного медіасередовища та розвиток особистісної рефлексії.

Перша педагогічна умова – актуалізація ціннісно-мотиваційного ставлення студентів до медіаосвіти – реалізовувалася через систему мотиваційних і навчально-практичних заходів. Вона передбачала створення проблемно-мотиваційних ситуацій під час лекційних і практичних занять, організацію дискусій і рефлексивних завдань, а також інтеграцію ресурсів неформальної освіти й використання методів емоційного стимулювання.

Залучення студентів до аналізу проблемних медіаситуацій і рефлексивного осмислення професійної ролі вчителя сприяло усвідомленню значущості педагогічного супроводу медіаспоживання учнів та забезпечило перехід від зовнішнього стимулювання до внутрішньо вмотивованої готовності до професійного застосування медіаосвітніх технологій.

Друга педагогічна умова – інтеграція медіаосвітніх технологій у зміст фахової підготовки на засадах міждисциплінарності та практичної спрямованості – реалізовувалася шляхом системного включення

медіаосвітнього змісту у фахові дисципліни. Це передбачало використання міждисциплінарних завдань, професійно орієнтованих кейсів і дидактичних матеріалів, а також упровадження авторського елективного курсу «Медіаосвіта та медіаграмотність» і навчально-методичного посібника, що забезпечило формування у студентів цілісного уявлення про можливості застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Третя педагогічна умова – організація практико-орієнтованої діяльності з аналізу, добору та педагогічно доцільного використання автентичного медіаконтенту – реалізовувалася шляхом створення спеціально організованих освітніх ситуацій, у межах яких студенти працювали за алгоритмом «аналіз – добір – адаптація – використання». Застосування методів case-study, деконструкції медіатекстів, фактчекінгу та моделювання фрагментів уроків дозволило майбутнім учителям набути досвіду трансформації розважального контенту в дидактичний ресурс. Це забезпечило формування операційно-діяльнісного компонента готовності, розвиток навичок інформаційної гігієни та перехід від споживацького ставлення до медіа до їх усвідомленого професійного використання з урахуванням вікових особливостей учнів початкової школи.

Четверта педагогічна умова – здійснення освітнього процесу, спрямованого на створення безпечного й етичного медіасередовища та розвиток особистісної рефлексії – реалізовувалася через розв'язання спеціалізованих безпекових кейсів, моделювання кризових ситуацій і відпрацювання алгоритмів педагогічного реагування. Особливу увагу було приділено аналізу актуальних викликів цифрового простору, зокрема порушенню приватності, протидії прихованому кібербулінгу, ігровим загрозам і впливу вірусних трендів соціальних мереж. Це сприяло формуванню в майбутніх учителів здатності прогнозувати медіаризики, забезпечувати цифрову безпеку учнів і здійснювати рефлексивний аналіз власної професійної діяльності, що передбачав оцінювання доцільності обраного медіаконтенту та корекцію педагогічних рішень.

Експериментальна перевірка підтвердила ефективність визначених педагогічних умов. Їх реалізація забезпечила позитивну динаміку формування всіх компонентів готовності майбутніх учителів, сприяла зростанню мотивації, поглибленню знань та вдосконаленню практичних навичок роботи з медіаконтентом.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробці та впровадженні в освітній процес ЗВО методики діагностування рівнів готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності; в оновленні змісту фахових дисциплін («Вступ до спеціальності», «Методика навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі», «Методика навчання інформатичної освітньої галузі в початковій школі», інтегрований курс «Дитяча література з методикою навчання літературного читання»,

«Інформаційно-комунікаційні технології в початковій освіті», «Методика навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі»); розробці й упровадженні в освітній процес педагогічних ЗВО авторської навчальної програми елективної дисципліни «Медіаосвіта та медіаграмотність»; розроблено та впроваджено навчально-методичний посібник «Медіаосвіта та медіаграмотність», спрямований на систематизацію та поглиблення знань майбутніх учителів початкової школи у сфері медіаосвіти й медіаграмотності та формування їхньої готовності до педагогічно доцільного застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Порівняльний аналіз результатів засвідчив суттєві якісні зміни в експериментальній групі (ЕГ). Зокрема, кількість студентів із високим рівнем готовності зросла на 12,8% (з 7,7% до 20,5%), а з достатнім — на 10,8% (з 25,6% до 36,4%). Водночас частка осіб із низькими показниками суттєво зменшилася.

Натомість у контрольній групі (КГ) зміни виявилися статистично незначущими: приріст високого рівня склав лише 1,6%, а достатнього рівня навіть знизився на 0,5%, що підтверджує дієвість запропонованої методики. Доведена результативність педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів до застосування медіаосвітніх технологій засвідчує реалізацію мети наукового пошуку.

Результати дослідження можуть бути використані для діагностики та формування готовності майбутніх учителів до застосування медіаосвітніх технологій, оновлення змісту фахових дисциплін, організації науково-дослідної роботи здобувачів, а також у системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів і практичній діяльності вчителів початкової школи.

Проведене дослідження не є всебічним і не претендує на повне висвітлення складної проблеми, що вивчається, враховуючи її багатогранність та динамічний характер сучасної педагогічної освіти. Воно слугує радше початковим етапом аналізу, який дозволяє окреслити ключові аспекти та виявити прогалини для подальшого поглиблення. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробленні методик протидії медіаманіпуляціям і профілактики цифрової залежності учнів. Окремої уваги потребує вивчення психологічних аспектів взаємодії вчителя та батьків задля створення безпечного медіасередовища дитини.

Дякую за увагу!

Питання поставили:

Головуюча: Запитання має Коберник Олександр Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Коберник О.М.: Яка з визначених педагогічних умов, на вашу думку, виступає базисною у процесі формування готовності майбутнього учителя початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності?

Мельничук В.О.: Дякую за запитання. Базисною ми визначаємо другу педагогічну умову, яка передбачає інтеграцію медіаосвітніх технологій у зміст фахової підготовки на засадах міждисциплінарності та практичної спрямованості, оскільки саме вона створює умови для системного, а не епізодичного формування готовності та забезпечує практичну спрямованість підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Її пріоритетність полягає в тому, що сучасний учитель початкової школи щодня використовує медіаосвітні технології на уроках, і вони стають невід'ємною частиною його професійної діяльності. Тому важливо, щоб ці технології були інтегровані у різні навчальні дисципліни, а не залишалися лише окремим спецкурсом.

Коберник О.М.: У моделі ви зазначаєте різні форми та методи навчання. Які з них, на вашу думку, були найбільш ефективними у процесі формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій навчання в професійній діяльності?

Мельничук В. О.: Дякую за запитання. Найбільш ефективними у процесі формування готовності майбутніх учителів визначено активні та практико-орієнтовані методи навчання, що стимулюють медіаторчість та критичне мислення. Зокрема, особливої уваги заслуговує метод деконструкції медіатекстів, який дозволяє студентам виявляти приховані маніпуляції та фейки в інформаційному контенті. Також дієвим виявився метод кейс-стаді, спрямований на розв'язання реальних педагогічних ситуацій щодо безпеки дітей в інтернеті та етики використання гаджетів.

Центральне місце у підготовці посіла проектна діяльність, яка забезпечила інтеграцію теоретичних знань із практичним застосуванням медіаінструментів.

Головуюча: Запитання має Кудла Марія Валеріївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Кудла М. В.: За результатами констатувального експерименту вами зафіксовано переважно середній та низький (початковий) рівні сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до впровадження медіаосвітніх технологій. Які причини цього?

Мельничук В. О.: Дякую за запитання. Переважання середнього та низького рівнів готовності зумовлене низкою об'єктивних причин. Медіаосвітня підготовка часто має фрагментарний характер: вона або інтегрована в інші дисципліни без чіткої системи, або вивчається як вибіркового компонента, що не забезпечує комплексної теоретичної бази та практичних навичок.

Значна частина студентів має стихійний досвід використання медіа. Вони активно користуються соцмережами та гаджетами на побутовому рівні, проте не володіють методикою їхнього дидактичного застосування.

У закладах вищої освіти відсутнє цілісне медіаосвітнє середовище, яке б стимулювало медіаторчість студентів. Здобувачі вищої освіти сприймають

технології лише як засіб демонстрації, а не як інструмент формування критичного мислення дітей.

Також наявний дисбаланс між технологічним та методичним аспектами підготовки. Студенти зазвичай володіють базовими цифровими навичками, проте не завжди розуміють педагогічну доцільність використання медіа та принципи їх інтеграції в освітній процес початкової школи. Недостатній рівень сформованості рефлексивної культури.

Окрім того швидка трансформація інформаційного середовища, що вимагає від педагогів гнучкості та здатності до постійного професійного оновлення.

Головуюча: Запитання має Гагарін Микола Іванович – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Гагарін М. І.: У назві вашої роботи фігурує «готовність до застосування медіаосвітніх технологій». Поясніть, будь ласка, як співвідносяться поняття «медіаосвітні технології» та «цифрові технології»? Це синоніми у вашому дослідженні?

Мельничук В.О.: Дякую за запитання. Ні, це не синоніми. Цифрові технології розглядаються як техніко-інструментальний компонент освітнього процесу (програмне забезпечення, онлайн-платформи, цифрові пристрої, інформаційно-комунікаційні засоби, що забезпечують створення, оброблення та передавання інформації).

Натомість медіаосвітні технології мають педагогічну природу й охоплюють сукупність методів, прийомів та організаційних форм роботи з медіатекстами, спрямованих на розвиток критичного мислення, умінь аналізу, інтерпретації, деконструкції та відповідального створення медіапродукції.

Цифрові технології – це інструментарій, а медіаосвітні технології – це педагогічні способи роботи з інформацією, які можуть реалізовуватися як за допомогою «цифри», так і без неї

Головуюча: Запитання має Ткачук Мирослава Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Ткачук М. М.: Друга умова передбачає інтеграцію медіаосвіти у фахові дисципліни. Чи не призводить це до перевантаження навчальних програм підготовки студентів?

Мельничук В.О.: Дякую за запитання. Ні, інтеграція відбувалася не через додавання нових тем, а через зміну змісту практичних завдань у межах існуючих дисциплін.

Наприклад, на «Методиці навчання української мови» аналізували не лише художні тексти, а й дописи в соцмережах.

На «ІКТ в початковій школі» під час вивчення мультимедійних технологій студенти не просто створювали презентації, а розробляли слайди з колажами-

маніпуляціями, щоб наочно продемонструвати, як легко можна змінити зміст зображення за допомогою цифрових інструментів.

Головуюча: Запитання має Прищепу Світлана Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, відповідальна за атестацію PhD в університеті.

Прищепу С. М.: Чи може, на Вашу думку, вчитель із високим рівнем професійної компетентності бути ефективним у сучасному освітньому середовищі без сформованої медіаосвітньої готовності? Обґрунтуйте свою позицію.

Мельничук В.О.: Дякую за запитання. Професійна компетентність включає методичну грамотність, володіння дидактикою, уміння організувати навчальний процес. Проте медіаосвітня готовність передбачає здатність критично працювати з інформацією, інтегрувати медіатехнології в урок, формувати в учнів медіаграмотність та інформаційну безпеку.

Практика показала, що навіть методично сильні студенти відчували труднощі при доборі медіаконтенту, оцінюванні його достовірності або інтеграції цифрових інструментів у структуру уроку. Тобто загальна педагогічна майстерність не автоматично означає готовність працювати в медіасередовищі. Тому без сформованої готовності вчитель часто використовує медіа фрагментарно, інтуїтивно або формально.

Саме медіаосвітня готовність забезпечує усвідомлене, безпечне й педагогічно доцільне використання медіаосвітніх технологій, що є особливо важливим у роботі з молодшими школярами. Тому можна стверджувати, що в сучасних умовах медіаосвітня готовність є важливою складовою професійної компетентності вчителя, а не додатковою опцією.

Головуюча: Запитання має Стеценку Надія Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Стеценку Н. М.: У своєму виступі ви зазначали, що розробили модель формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій навчання в професійній діяльності. Чи зберігає ваша модель свою актуальність та ефективність за умови переходу на повністю дистанційний формат підготовки майбутніх учителів початкової школи?

Мельничук В. О.: Дякую за запитання. У разі переходу до повністю дистанційного формату модель зберігає свою логіку, проте цифрове середовище стає не просто технічним засобом, а реальним тренажером для медіаосвітньої підготовки, змінюються форми реалізації: зростає роль цифрових платформ, онлайн-проектів і віртуальних практик.

Перехід на дистанційну форму не змінює суті моделі, а робить її реалізацію природною, оскільки цифровий простір стає для здобувача реальним робочим місцем. У таких умовах майбутній учитель не просто вивчає теорію, а одразу залучається до практичної медіадіяльності: він миттєво відпрацьовує навички медіабезпеки та створення контенту в тому ж середовищі, де завтра

навчатиме учнів. Це доводить, що готовність формується не через пасивне слухання, а через щоденне професійне використання медіаінструментів.

Головуюча: Запитання має Савченко Наталія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Савченко Н. В.: Чи можна вважати медіаосвітні технології універсальним засобом підвищення якості освіти, чи їх ефективність завжди контекстна?

Мельничук В. О.: Дякую за запитання. На нашу думку, медіаосвітні технології не можна вважати універсальним засобом підвищення якості освіти, оскільки їхня ефективність завжди має контекстний характер. Вона залежить від вікових особливостей учнів, змісту матеріалу, дидактичної мети та рівня професійної готовності вчителя. Такі технології набувають результативності лише за умови усвідомленого та методично виваженого використання, тоді як їх формальне або надмірне застосування може, навпаки, знижувати якість навчання через інформаційне перевантаження чи відволікання уваги.

Для сучасних молодших школярів медіа є невід’ємною частиною життя, тому вчитель має не просто знати технології, а вміти щодня застосовувати їх педагогічно доцільно. У цьому контексті медіаосвіта розглядається нами не як тимчасовий тренд, а як сталий складник професійної компетентності педагога.

Головуюча: Запитання має Ткачук Лариса Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Ткачук Л. В.: Який із компонентів готовності майбутніх учителів початкової школи виявився найменш чутливим до педагогічного впливу під час формувального етапу експерименту? Чим, на Вашу думку, це можна пояснити?

Мельничук В. О.: Дякую за запитання. За результатами формувального етапу експерименту найменш чутливим до педагогічного впливу виявився рефлексивно-оцінний компонент готовності. Якщо знання і практичні вміння студенти почали демонструвати досить швидко (це було видно вже під час виконання завдань, розробки фрагментів уроків, роботи з медіаматеріалами), то здатність до самоаналізу та самокорекції формувалася повільніше.

За результатами повторної діагностики зафіксовано позитивну динаміку зростання високого рівня сформованості цього компонента. Водночас ці зміни були менш вираженими порівняно з когнітивно-методичним компонентом, де зростання показників виявилось більш інтенсивним. Це зумовлено тим, що рефлексивні вміння формуються поступово, потребують тривалого часу та систематичного педагогічного супроводу.

Головуюча: Запитання має Коблик Віталій Олександрович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Коблик В. О.: У роботі ви виділили такі показники для рефлексивно-оцінного компонента – вміння об’єктивно аналізувати рівень власної

медіакомпетентності, критично-оцінні уміння; методичну рефлексію. Чому ви виділили саме такі показники і як вони допомагають учителю в роботі?

Мельничук В. О.: Дякую за запитання. Виділення саме цих показників зумовлене розумінням рефлексивно-оцінного компонента як механізму саморегуляції професійної діяльності вчителя. Рефлексія в нашому дослідженні розглядається не як абстрактне осмислення досвіду, а як інструмент забезпечення якості освітнього процесу.

По-перше, визначено здатність до самонавчання та об'єктивної самооцінки рівня власної медіакомпетентності. В умовах динамічного розвитку медіатехнологій учитель має усвідомлювати межі власних знань, виявляти прогалини та планувати професійне самовдосконалення. Це забезпечує його готовність до постійного оновлення інструментарію та підтримання професійної авторитетності.

По-друге, важливим показником є здатність критично оцінювати медіатексти й освітні ресурси. Учитель початкової школи виконує роль інформаційного посередника для дітей, тому повинен аналізувати матеріали з позиції достовірності, відсутності маніпулятивного впливу та дидактичної доцільності. Це дозволяє добирати такі медіаресурси, які не лише зацікавлюють, а й сприяють досягненню навчальної мети.

По-третє, виокремлено вміння здійснювати самоаналіз проведених медіаосвітніх заходів та коригувати власну педагогічну стратегію. Аналіз ефективності використаних методів, рівня залучення учнів і досягнутих результатів дає змогу своєчасно вдосконалювати підходи та підвищувати результативність подальшої роботи.

Головуюча: Запитання має Дзюбенко Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Дзюбенко І. А.: Які основні методи дослідження Ви застосовували та чому?

Мельничук В. О.: Дякую за запитання. Для обґрунтування нашого дослідження застосовано комплекс теоретичних методів: аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, а також узагальнення й інтерпретацію наукових джерел та електронних ресурсів. Провідним став метод моделювання, який послужив основою для створення структурно-функціональної моделі формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Практична частина роботи реалізована через емпіричні методи, зокрема анкетування, тестування здобувачів, спостереження й опитування, що дало змогу визначити вихідний та підсумковий рівні досліджуваної готовності. Для перевірки педагогічних умов та реалізації мети проведено педагогічний експеримент. Вірогідність отриманих даних підтверджено методами математичної статистики.

Головуюча: Розпочинаємо обговорення дисертації. До слова запрошується науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії початкового навчання Яшук Олена Миколаївна.

Яшук О. М.: Дисертантка Мельничук Віта Олександрівна обрала та дослідила актуальну проблему підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Актуальність теми зумовлена особливостями розвитку сучасного інформаційного суспільства, яке характеризується інтенсивним упровадженням цифрових технологій, поширенням онлайн-комунікації, соціальних мереж та медіаконтенту. Діти молодшого шкільного віку є активними споживачами медіапродукції, що впливає на формування їхніх ціннісних орієнтацій, світогляду, емоційного стану та когнітивного розвитку. У зв'язку з цим зростає роль учителя як суб'єкта медіаосвітньої діяльності, який забезпечує не лише використання цифрових ресурсів у навчальному процесі, а й формування в учнів критичного мислення, інформаційної культури та навичок безпечної поведінки в медіапросторі.

Поєднання професійної діяльності з навчанням в аспірантурі засвідчило належний рівень самоорганізації та відповідальності здобувачки, її вмотивованість до здійснення наукового дослідження.

У процесі роботи над дисертацією Мельничук В.О. продемонструвала достатній рівень працездатності, уміння комплексно аналізувати проблему підготовки майбутніх учителів початкової школи та процес формування їхньої готовності до застосування медіаосвітніх технологій.

Здобувачка виявила високий рівень наукової культури, самостійність у постановці та розв'язанні дослідницьких завдань, здатність до критичного аналізу наукових джерел, коректної інтерпретації результатів експериментальної роботи та формулювання обґрунтованих висновків.

Мельничук В. О. володіє сучасними методами пошуку та опрацювання наукової інформації, що забезпечило здійснення ґрунтовного кількісного й якісного аналізу отриманих результатів, належно представлених у дисертаційній роботі.

У ході дослідження здобувачка продемонструвала здатність поєднувати теоретичний аналіз із практичним упровадженням розроблених методичних матеріалів у педагогічну практику. Поставлені завдання виконано в повному обсязі.

Особисті та професійні якості, наукова сумлінність, відповідальність і самостійність мислення дозволяють характеризувати Мельничук В. О. як здобувачку з належним рівнем наукової підготовки та сформованим дослідницьким потенціалом.

Вважаю, що дисертаційне дослідження Мельничук Віти Олександрівни відповідає вимогам, установленим до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

З огляду на викладене, завершене самостійне дослідження «Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності» може бути рекомендоване до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Головуюча: Продовжуємо обговорення дисертації. До слова запрошується рецензент – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини – **Комар Ольга Анатоліївна.**

Комар О.А.:

Актуальність теми наукової роботи та її зв'язок із галузевими науковими програмами.

У представленій науковій роботі автором слушно наголошено на тому, що сучасний вектор розвитку української освіти невіддільний від процесів глобальної цифровізації. Це вимагає докорінного переосмислення професійної підготовки вчителя початкових класів, де медіаосвітня складова стає не додатковим, а базовим елементом фаховості. Рецензоване дослідження зосереджене на розв'язанні гострої проблеми — підготовці педагога, здатного навчити молодших школярів критично сприймати інформацію та безпечно діяти в медіапросторі.

Автором аргументовано доведено, що в умовах Нової української школи вчитель стає ключовим суб'єктом формування медіаімунітету дитини. Актуальність обраного напряму підсилюється аналізом чинної нормативно-правової бази, зокрема Професійного стандарту 2024 року, де медіаосвітня компетентність чітко визначена як обов'язкова трудова функція. Особливу цінність роботі надає те, що вона не просто констатує важливість медіаграмотності, а пропонує конкретні шляхи модернізації навчання майбутніх педагогів у закладах вищої освіти.

Актуальність досліджуваної наукової проблеми простежується на тлі низки суперечностей, виявлених дисертанткою між:

- суспільною потребою у вчителях початкової школи, здатних педагогічно доцільно, безпечно й критично застосовувати медіаосвітні технології в умовах цифрового середовища, та недостатнім рівнем сформованості їхньої готовності до такої діяльності у процесі фахової підготовки;

- вимогами нормативно-правових документів щодо формування інформаційно-цифрової та медіакомпетентності педагогів і обмеженою реалізацією цих вимог у змісті, формах і методах професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи;

- потребою інтеграції медіаосвітніх технологій у професійну діяльність учителя початкової школи та відсутністю цілісної науково обґрунтованої моделі

й педагогічних умов формування готовності майбутніх педагогів до їх застосування;

– зростанням ролі медіаосвіти у формуванні критичного мислення, медіаграмотності й безпечної поведінки молодших школярів та недостатньою підготовленістю майбутніх учителів до педагогічно виваженої роботи з медіаконтентом.

Попри значну кількість праць у галузі загальної педагогіки, у дослідженні В.О. Мельничук справедливо зауважено на дефіциті комплексних розробок, які б системно описували педагогічні умови формування готовності вчителя до використання медіатехнологій саме в початковій ланці. Робота заповнює цю наукову нішу, пропонуючи авторське бачення структури та змісту медіаосвітньої підготовки.

З огляду на викладене, дисертаційне дослідження є своєчасним, теоретично обґрунтованим та має вагоме значення для реалізації державних стратегій розвитку вищої та початкової освіти в Україні.

Представлене на захист дослідження реалізовано відповідно до основних напрямів та завдань науково-дослідної теми кафедри теорії початкового навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини «Підготовка вчителя до використання новітніх технологій навчання у початковій школі» (державний реєстраційний номер № 0111U007549).

Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації.

Дисертаційне дослідження має завершений характер, відзначається цілісністю та логічною послідовністю викладу матеріалу. Авторці вдалося охопити ключові аспекти підготовки сучасного педагога, що відображено у структурі роботи, яка складається з трьох розділів, де послідовно розкрито теоретико-методологічні та практичні засади досліджуваної проблеми.

У результаті проведеного дослідження дисертанткою досягнуто таких суттєвих результатів:

– уточнено зміст поняття «готовність майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності»;

– визначено критерії, показники та рівні готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій;

– розроблено й апробовано модель формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності;

– обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій;

– удосконалено зміст, форми та методи формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Нові факти, одержані здобувачем. Дисертація Мельничук В. О. є ґрунтовним теоретико-методологічним дослідженням. Оцінюючи науковий

внесок авторки, варто виокремити результати, що мають вагому новизну та розширюють уявлення про підготовку сучасного вчителя.

Сформульована мета дослідження перебуває у тісному зв'язку з його назвою, а визначена низка завдань є дієвим інструментом для її повноцінної реалізації. Цінною для теорії та методики професійної освіти є розробка структурно-функціональної моделі формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності. Модель базується на взаємозв'язку цільового, змістового, операційно-діяльнісного та результативного блоків і дозволяє системно реалізувати процес підготовки студентів.

В теоретичному аспекті, важливим здобутком є обґрунтування чотирьох педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності

Важливим результатом у прикладному аспекті є розробка навчально-методичного забезпечення, що орієнтоване на підготовку майбутніх педагогів до використання медіаосвітніх технологій. Зокрема, йдеться про впровадження авторського елективного курсу «Медіаосвіта та медіаграмотність» та посібника, що забезпечують перехід від теоретичного вивчення медіа до їх професійного застосування в початковій школі.

Заслуговує на увагу уточнена в роботі сутність базових понять, таких як «медіаосвітні технології» та «готовність майбутніх учителів до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності», а також визначені критерії (мотиваційно-аксіологічний, когнітивно-методичний, діяльнісно-творчий та оцінно-корекційний) для діагностики рівнів цієї готовності.

Значення для науки і практики отриманих автором результатів.

Дисертаційне дослідження Мельничук В. О. вирізняється науковою новизною, оскільки містить оригінальні положення, що вперше представлені до захисту. Отримані результати спрямовані на розв'язання важливих теоретико-методичних проблем, що мають суттєве значення для сучасної педагогічної науки.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробці та впровадженні в освітній процес ЗВО методики діагностування рівнів готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності; в оновленні змісту фахових дисциплін («Вступ до спеціальності», «Методика навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі», «Методика навчання інформатичної освітньої галузі в початковій школі», інтегрований курс «Дитяча література з методикою навчання літературного читання», «Інформаційно-комунікаційні технології в початковій освіті», «Методика навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі»); розробці й упровадженні в освітній процес педагогічних ЗВО авторської навчальної програми елективної дисципліни «Медіаосвіта та медіаграмотність»; розроблено та впроваджено навчально-методичний посібник «Медіаосвіта та

медіаграмотність», спрямований на систематизацію та поглиблення знань майбутніх учителів початкової школи у сфері медіаосвіти й медіаграмотності та формування їхньої готовності до педагогічно доцільного застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Дисертаційна робота В. О. Мельничук містить нові, раніше не захищені наукові положення, а обґрунтовані результати в сукупності розв'язують актуальне наукове завдання. Результати дослідження висвітлено у 24 (3 – у співавторстві) публікаціях автора, серед яких 7 відображають основні наукові результати дослідження, 16 – апробаційного характеру, 1 – додатково відображає наукові результати дослідження.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Університету Григорія Сковороди в Переяславі, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка та Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Експериментальну базу дослідження на різних його етапах склали 382 здобувачі вищої освіти.

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації.

Ознайомлення з текстом дисертаційного дослідження В. О. Мельничук дає підстави стверджувати про наукову достовірність отриманих автором результатів. У процесі роботи дисертанткою опрацьовано значний обсяг наукових джерел, що стало основою для формування власного підходу до розв'язання досліджуваної проблеми. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечується достатньою теоретичною базою, системним і критичним аналізом наукових праць та логічною послідовністю викладу матеріалу, що загалом не викликає зауважень.

В цілому позитивно оцінюючи наукове і практичне значення дисертаційної роботи, висловимо деякі зауваження та побажання дискусійного характеру:

1. У підрозділі 1.1, у ході огляду стану розробленості проблеми дослідження в науковій літературі, авторка переважно зосереджується на досягненнях вітчизняних науковців. Однак, робота могла б бути більш повною, якби дисертантка дослідила наявність здобутків у закордонних наукових працях, присвячених формуванню готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

2. У дисертації ґрунтовно описано роботу з автентичним медіаконтентом, проте, на наш погляд, робота лише виграла б від ширшого висвітлення можливостей використання технологій штучного інтелекту як одного з інструментів розвитку медіаграмотності майбутніх учителів.

3. У дослідженні приділено увагу безпеці медіапростору, проте в контексті реалізації педагогічних умов доцільно було б ширше висвітлити потенціал сучасних онлайн-платформ та інтерактивних сервісів як засобів формування медіакомпетентності студентів.

4. У третьому розділі дисертації, де представлено результати перевірки ефективності визначених педагогічних умов, робота лише виграла б від більш розлогого ілюстрування результатів формувального етапу експерименту конкретними прикладами з практичної діяльності студентів, що дозволило б глибше розкрити прикладний аспект реалізації визначених педагогічних умов.

Проте висловлені зауваження і побажання не знижують загальної високої оцінки проведеного дослідження.

Оцінка мови і стилю викладення матеріалу дисертації.

Дисертацію викладено українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам, побудова логічна. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу.

Дотримання принципів академічної доброчесності. У тексті дисертації відсутні текстові запозичення без посилання на джерело (звіт про перевірку Similarity).

Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту. Зміст дисертаційної роботи відповідає предметній області спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертаційна робота «Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності», подана на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки, є самостійною, завершеною науковою працею, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, зі змінами, Постановою КМ № 341 від 21.03.2022) і може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуюча: слово для відповіді на зауваження рецензента надається Мельничук В.О.

Мельничук В.О. Шановна Ольга Анатоліївна! Щиро дякуємо за увагу до нашої роботи, висловлені побажання і зауваження. Дозвольте висловити деякі міркування стосовно зауважень.

1. Щодо першого зауваження дозвольте пояснити. У підрозділі 1.1 основну увагу було зосереджено на вітчизняних наукових підходах, оскільки

дослідження спрямоване на вдосконалення підготовки майбутніх учителів у національному освітньому контексті. Разом із тим, у роботі враховано окремі положення зарубіжних дослідників щодо розвитку медіаграмотності та цифрової компетентності педагогів.

Проте цілком погоджуємося, що розширення аналізу закордонних праць, зокрема в частині моделей формування медіаосвітньої готовності майбутніх учителів, посилило б компаративний аспект дослідження. Ми врахуємо це зауваження задля підвищення якості дисертаційного дослідження.

2. Дозвольте відповісти на друге зауваження. У роботі акцент зроблено на використанні автентичного медіаконтенту як засобу формування критичного мислення та професійних умінь. Водночас сучасні технології штучного інтелекту дійсно відкривають нові можливості для розвитку медіаграмотності, зокрема в аспекті аналізу інформації, створення освітнього контенту та перевірки достовірності джерел.

З огляду на стрімкий розвиток цифрового середовища, розширення дослідження у напрямі використання інструментів штучного інтелекту є перспективним і може становити окремий напрям подальших наукових розвідок.

3. Стосовно третього зауваження. Погоджуємося, що більш розгорнуте висвітлення потенціалу сучасних онлайн-платформ та інтерактивних сервісів як інструментарію медіаосвітніх технологій дозволило б чіткіше продемонструвати прикладний аспект формування готовності майбутніх учителів до їх застосування у професійній діяльності.

У межах дослідно-експериментальної роботи ми використовували цифрові інструменти переважно як засіб реалізації визначених педагогічних умов, проте їх детальна класифікація не стала предметом окремого опису в основному тексті. Висловлене зауваження має конструктивний характер і буде враховане нами в подальшій науково-педагогічній діяльності під час підготовки методичних рекомендацій для вчителів початкової школи.

4. Дякуємо за слушне четверте зауваження щодо підсилення прикладного аспекту дослідження. Ми цілком погоджуємося, що ілюстрування роботи конкретними медіаосвітніми продуктами студентів (кейсами, інфографіками, планами занять) додало б їй наочності. Обмежений обсяг основного тексту дисертації змусив нас зосередитися на висвітленні загальних статистичних закономірностей та динаміки рівнів готовності. Водночас, ці практичні матеріали будуть ширше представлені у наших подальших методичних розробках для майбутніх учителів початкової школи.

Головуюча: Шановна Ольга Анатоліївна, чи задоволені Ви відповіддю?

Комар О. А.: Так, задоволена.

Головуюча: Хто ще бажає взяти участь у обговоренні? Які ще будуть запитання, зауваження, побажання? Немає.

Була внесена пропозиція рекомендувати дисертацію Мельничук Віти Олександрівни на тему: «Формування готовності майбутніх учителів початкової

школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності» до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Ця пропозиція ставиться на голосування. Голосують члени кафедри. Хто за таку пропозицію? Хто проти? Хто утримався?

Результати голосування: «за» – 15, «проти» – немає, «утримались» – немає.

УХВАЛИЛИ: Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Мельничук Віти Олександрівни на тему «Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Мельничук Віти Олександрівни на тему
«Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до
застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки**

**Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами
наукових робіт університету.**

Актуальність дослідження зумовлена тим, що активна цифровізація українського суспільства істотно впливає на всі сфери життєдіяльності, зокрема й освіту, та потребує оновлення змісту, форм і методів професійної підготовки педагогічних кадрів. В умовах стрімкого зростання обсягів інформації, поширення маніпулятивного медіаконтенту й цифрових ризиків особливої актуальності набуває проблема формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Початкова школа є базовою ланкою формування ключових компетентностей особистості, а вчитель початкових класів — провідним суб'єктом освітнього процесу, який не лише організовує навчальну діяльність, а й формує в молодших школярів критичне мислення, відповідальне ставлення до інформації та навички безпечної взаємодії з медіапростором. У цьому контексті медіаосвітні технології постають ефективним інструментом розвитку медіаграмотності, критичного сприймання інформації та культури споживання медіа.

Означена проблема має ґрунтовне нормативно-правове підґрунтя, що відображено в законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції впровадження медіаосвіти в Україні, Державному стандарті початкової освіти та професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти». У зазначених документах наголошується на необхідності підготовки педагогів, здатних ефективно використовувати сучасні цифрові й медіаосвітні технології в освітньому процесі.

Разом із тим аналіз стану професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи свідчить про наявність суперечності між зростаючими вимогами до рівня їхньої медіаосвітньої компетентності та недостатньою сформованістю готовності до практичного застосування медіаосвітніх

технологій, особливо в умовах дистанційного та змішаного навчання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано в межах науково-дослідної теми кафедри теорії початкового навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини «Підготовка вчителя до використання новітніх технологій навчання у початковій школі» (державний реєстраційний номер № 0111U007549). Тему дослідження перезатверджено вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 5 від 30.09.2025 р.).

Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

У дисертації здійснено теоретичне й експериментальне обґрунтування проблеми формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності. Зокрема, проаналізовано ступінь розробленості означеної проблеми в педагогічній теорії та практиці; уточнено й систематизовано поняттєво-категоріальний апарат дослідження; розкрито сутність ключових понять, пов'язаних із професійною діяльністю вчителя початкової школи та використанням медіаосвітніх технологій в освітньому процесі.

Проведено моніторинг і діагностику стану сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій шляхом організації дослідно-експериментальної роботи. Визначено структуру готовності, виокремлено її компоненти, критерії, показники та рівні; розкрито методику й результати констатувального етапу експерименту.

Здійснено експериментальну перевірку ефективності процесу формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій шляхом розроблення та реалізації структурно-функціональної моделі формування готовності. Визначено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено комплекс педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій; проаналізовано формувальний етап дослідно-експериментальної роботи та одержані результати.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що *вперше*:

– *обґрунтовано* педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у

професійній діяльності (актуалізація ціннісно-мотиваційного ставлення майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій як важливого інструменту професійної діяльності в умовах Нової української школи; інтеграція медіаосвітніх технологій у зміст фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи на засадах міждисциплінарності та практичної спрямованості; організація практико-орієнтованої діяльності майбутніх учителів початкової школи з аналізу, добору та педагогічно доцільного використання автентичного медіаконтенту; здійснення освітнього процесу, спрямованого на створення безпечного і етичного медіасередовища та розвиток особистісної рефлексії);

– *розроблено* модель, яка охоплює наступні блоки: цільовий (мета, завдання, підходи, принципи, суб'єкти взаємодії), змістовий (компоненти, педагогічні умови, зміст), операційно-діяльнісний (форми, методи, засоби), результативний (критерії, рівні, діагностичний інструментарій), результат.

– *уточнено* зміст категорій: «професійна діяльність вчителя початкової школи», «медіаосвітні технології», «готовність майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій», «формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності»;

– визначено компоненти: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-змістовий, операційно-діяльнісний, рефлексивно-оцінний;

– критеріями готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій навчання у професійній діяльності визначено: мотиваційно-аксіологічний, когнітивно-методичний, діяльнісно-творчий та оцінно-корекційний.

– відповідно до критеріїв і показників визначено рівні готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій навчання у професійній діяльності: початковий, середній, достатній та високий.

– *удосконалено* зміст, форми та методи формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності вчителя початкової школи;

– *подальшого розвитку* набуло питання особливостей застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Практичне значення одержаних результатів полягає у науковому обґрунтуванні й експериментальній перевірці педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій навчання у професійній діяльності, а також у можливості їх

використання для вдосконалення системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в закладах вищої освіти.

Матеріали дисертаційного дослідження стали підґрунтям для оновлення змісту фахових дисциплін підготовки майбутніх учителів початкової школи, зокрема: «Вступ до спеціальності», «Методика навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі», «Методика навчання інформатичної освітньої галузі в початковій школі», інтегрованого курсу «Дитяча література з методикою навчання літературного читання», «Інформаційно-комунікаційні технології в початковій освіті», «Методика навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» шляхом інтеграції медіаосвітнього змісту, практико-орієнтованих завдань, кейсів і вправ з критичного аналізу медіатекстів.

Практичну цінність мають розроблення та впровадження авторської навчальної програми елективної дисципліни «Медіаосвіта та медіаграмотність», а також навчально-методичного посібника «Медіаосвіта та медіаграмотність», які можуть використовуватися в освітньому процесі закладів вищої освіти для підготовки майбутніх учителів початкової школи та в системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Розроблений у дослідженні діагностичний інструментарій (критерії, показники, рівні, тестові та анкетні методики, кейс-завдання) може бути використаний для моніторингу рівня готовності майбутніх учителів до застосування медіаосвітніх технологій, самооцінювання професійного розвитку здобувачів вищої освіти, а також для науково-дослідної роботи здобувачів.

Результати дослідження можуть бути використані під час оновлення змісту освітньо-професійних програм підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 013 «Початкова освіта» шляхом урахування результатів навчання, спрямованих на формування медіаосвітньої компетентності, готовності до критичного аналізу медіаконтенту, створення безпечного та етичного медіасередовища в початковій школі та педагогічно доцільного використання медіаосвітніх технологій.

Матеріали дослідження можуть бути використані в практичній діяльності вчителів початкової школи з метою формування медіаграмотності молодших школярів, розвитку критичного мислення, формування навичок безпечної поведінки в цифровому середовищі та створення безпечного й етичного медіасередовища в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок в них автора.

Публікації. Основні результати дослідження викладено в 24 публікаціях автора, із них: 7 статей відображають основні наукові результати дослідження, 16 – апробаційного характеру, 1 – додатково відображає наукові результати дослідження.

Особистий внесок здобувача. У працях, опублікованих у співавторстві,

всі ідеї та розробки, які стосуються проблеми дослідження, належать здобувачеві. Із наукових публікацій, які видано у співавторстві, у дисертації використано лише ті матеріали, які становлять індивідуальний доробок автора. Зокрема, у праці «Система дистанційного навчання вчителів початкової школи: теоретичні засади» (у співавторстві з О. Муковозом, В. Веремієнко, (2019)) автором обґрунтовано педагогічні аспекти підготовки вчителів початкової школи до здійснення професійної діяльності в умовах дистанційного навчання та проаналізовано особливості організації освітнього процесу з використанням дистанційних технологій (внесок автора 35%); у публікації «Шляхи формування основ медіаграмотності в молодших школярів на уроках інформатики» (у співавторстві з О. Муковозом, (2023)) здобувач розкриває дидактичні засади реалізації медіаосвітнього компонента в початковій школі (внесок автора 50%); у статті «Медіаосвітні технології як складова професійної підготовки вчителя початкової школи» (у співавторстві з О. Ящук, (2025)) дисертанткою проаналізовано сутність і зміст медіаосвітніх технологій у контексті професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи та обґрунтовано їх значення для формування готовності до професійної діяльності (внесок автора 65%).

За темою дисертаційної роботи представлені такі наукові публікації:

Наукові праці, у яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Муковіз О., Веремієнко В., Мельничук В. Система дистанційного навчання вчителів початкової школи: теоретичні засади. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2019. № 1. С. 85–93. URL: <http://psh.udpu.edu.ua/article/view/178130> (дата звернення: 13.09.2025).

2. Мельничук В. О. Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до дистанційного навчання у процесі вивчення природничо-математичних дисциплін. *Наука і техніка сьогодні. Серія: Педагогіка*. Київ, 2022. № 10(10). С. 266–275. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/2543/2548> (дата звернення: 05.01.2026).

3. Муковіз, О., Мельничук, В. Шляхи формування основ медіаграмотності в молодших школярів на уроках інформатики. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. Умань, 2023. № 1 (9). С. 111–120. URL: <http://ppsh.udpu.edu.ua/article/view/279350> (дата звернення: 10.06.2025).

4. Мельничук В. О. Дистанційне навчання майбутніх учителів початкової школи: теоретичний аспект. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 12 (30). С. 926–936. DOI:

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-12\(30\)-926-936](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-12(30)-926-936) (дата звернення: 15.12.2025).

5. Мельничук В. О., Ящук О. М. Медіаосвітні технології як складова професійної підготовки вчителя початкової школи. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. Умань, 2025. №2 (14). С. 83–89. URL: <http://ppsh.udpu.edu.ua/issue/view/19999> (дата звернення: 15.12.2025).

6. Мельничук В. О. Практичні аспекти застосування медіаосвітніх технологій у підготовці майбутніх учителів початкової школи. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія: Педагогіка, Серія: Право, Серія: Економіка, Серія: Державне управління, Серія: Техніка, Серія: Історія та археологія*. Київ, 2025. № 11 (41). С. 1730–1738. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/issue/view/417/520> (дата звернення: 10.01.2026).

7. Мельничук В. О. Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності. *Вісник науки та освіти*. Київ, 2025. № 12 (42). С. 2188–2198. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-12\(42\)-2188-2198](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-12(42)-2188-2198) (дата звернення: 15.12.2025).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

8. Мельничук В. О. Використання інформаційних технологій під час уроків в початковій школі. *Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи*: матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., (Умань, 11–12 жовт. 2018 р.) Умань, 2018.

9. Мельничук В. О. Формування медіаграмотності вчителів початкової школи. *Інновації в освіті: здобутки та перспективи* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., (м. Умань, 27 листоп. 2020 р.). Умань, 2020. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/101-innovatsiyi-v-osviti-zdobutky-ta-perspektyvy/607-formuvannya-mediagramotnosti-vchiteliv-pochatkovoji-shkoli> (дата звернення: 05.02.2026).

10. Мельничук В.О. Вплив медіаосвіти на формування інформаційної культури молодших школярів. *Наука. Освіта. Молодь* : матеріали XIV Всеукр. наук. конф. студ. та молодих науковців (м. Умань, 28 квіт. 2021 р.). Умань : УДПУ, 2021. С. 27–29. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/stud_konferenzia/2021/2/9.pdf (дата звернення: 16.11.2024).

11. Мельничук В. О. Дистанційне навчання як вимога часу. *Неперервна педагогічна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., (м. Умань, 29 квітня 2021 р.). Умань, 2021. С. 55-57 URL: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/104-neperervnapedahohichna-osvita-v-ukrayini-stan-problemy-perspektyvy/725-dstantsijne-navchannya-yak-vimoga-chasu> (дата звернення: 16.11.2024).

12. Мельничук В.О. Відеоконференція як інструмент дистанційного

навчання студентів. *Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі*: матеріали IV Всеукраїнської (з міжнародною участю) науково-практичної конференції молодих учених (м. Харків, 11-12 трав. 2022 р.). Харків, 2022. С. 30-33 URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/71a3372d-3844-4f88-9841-60d1f6bfc7fe/content> (дата звернення: 16.11.2024).

13. Мельничук В. О. Дистанційне навчання в початковій школі як сучасний виклик. *Наука. Освіта. Молодь.*: матеріали XV Всеукр. наук. конф. студентів та молодих науковців (м. Умань, 25 трав. 2022 р.). Умань, 2022. С. 43-45 URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/stud_konferenzia/2022/2/15.pdf

14. Мельничук В.О. Психологічна готовність до дистанційного навчання в умовах воєнного стану. *Просоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико-методологічні та прикладні аспекти*: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Умань, 31 трав. 2022 р.). Умань, 2022. С. 108-110 URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/14870/1/%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%9C%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%B9%20%D0%9B..pdf>

15. Мельничук В. О. Технології та інновації в дистанційному навчанні: підготовка майбутніх вчителів до цифрової реальності. *Тенденції сучасної підготовки майбутніх вчителів початкової школи*: матеріали II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., (Умань, 13 жовт. 2023 р.). Умань, 2023. С. 219–222. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/images/2023/10/zbirnyk.pdf> (дата звернення: 22.12.2025).

16. Мельничук В. О. Формування критичного мислення майбутніх учителів початкової школи у контексті медіаосвіти. *Фахова підготовка майбутніх педагогів до професійної діяльності в умовах реформування освітньої галузі*: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (м. Балта, 16 трав. 2023 р.). Балта, 2023. С. 34–37. URL: <https://wixlabspdfdev.appspot.com/assets/pdfjs/web/viewer.html?file=%2Fpdfprox> (дата звернення: 15.09.2025).

17. Мельничук В. О. Психологічні проблеми дистанційного навчання. *Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів*: матеріали VII Міжнародної інтернет-конференції (м. Умань, 7 грудня 2023 р.), Умань, 2023. С. 99-103 URL: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/112-suchasni-tekhnohohiyi-rozvytku-profesiynoyi-maysternosti-maybutnikh-uchyteliv/858-psikhologichni-problemi-distantsijnogo-navchannya-2>

18. Мельничук В. О. Мотивація навчання студентів в умовах дистанційної освіти. *Неперервна педагогічна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи* : матеріали IX Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (Умань, 26 квіт. 2024 р.). Умань, 2024. С. 106–109. URL: https://sno.udpu.edu.ua/images/2024/04/Zbirn_tez26_04_2024.pdf (дата звернення: 15.12.2025).

19. Мельничук В. О. Медіаграмотність як складова успішного дистанційного навчання. *Сучасні технології розвитку професійної*

майстерності майбутніх учителів : матеріали VIII Міжнар. інтернет-конф. (м. Умань, 9 груд. 2024 р.), Умань, 2024. С. 107–110. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/images/2024/12/zbirn.pdf> (дата звернення: 15.12.2025).

20. Мельничук В. О. Психолого-педагогічні аспекти медіаосвіти як чинника підготовки до дистанційного навчання. *НАУКА. ОСВІТА. МОЛОДЬ : матеріали XVIII Всеукр. наук. конф. студ. та молодих науковців* (м. Умань, 15 квіт. 2025 р.). Умань, 2025. С. 189–191. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/stud_konferenzia/2025/1/66.pdf (дата звернення: 12.10.2025).

21. Мельничук В. О. Медіатренди в початковій школі: формування безпечного освітнього процесу. *Фахова підготовка майбутніх педагогів до професійної діяльності в умовах реформування освітньої галузі: матеріали II Всеукр. наук.-практ. студ. конф.* (м. Балта, 15 трав. 2025 р.), Балта, 2025. С. 45–48 URL: https://drive.google.com/file/d/1RL4hIp_V0RU8wJWGimZDtiFuPUWbuXtv/view (дата звернення: 15.12.2025).

22. Мельничук В. О. Медіаосвітні технології як засіб формування критичного мислення майбутнього вчителя початкової школи. *Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика* : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (Умань, 4 листоп. 2025 р.). Умань, 2025. С. 275–278

23. Мельничук В. О. Медіаосвітні технології як чинник підвищення ефективності професійної підготовки вчителів початкової школи. *Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів* : матеріали IX Міжнар. інтернет-конф. (м. Умань, 9 груд. 2025 р.). Умань, 2025. С. 116–119. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/images/2025/12/zbirn.pdf> (дата звернення: 15.12.2025).

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

1. **Медіаосвіта та медіаграмотність: навч.-метод. посіб.** / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. В. О. Мельничук. Умань: Візаві, 2023. 123 с.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження обговорювалися на науково-практичних конференціях різного рівня: *міжнародних* – «Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи» (Умань, 2018, 2019), «Розвиток освітніх систем в умовах євроінтеграційних трансформацій» (Чернівці, 2021), «Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів» (Умань, 2022-2025); *всеукраїнських* – «Інноваційні освітні технології в Україні : теорія та практика» (Умань, 2021), «Українська та іноземні мови в початкових класах: актуальні проблеми й інноваційні технології навчання в умовах НУШ» (Кам'янець-

Подільський, 2021), «Тенденції сучасної підготовки майбутніх учителів початкової школи» (Умань, 2021, 2022), «Наука. Освіта. Молодь» (Умань, 2021, 2022, 2025), «Неперервна педагогічна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи» (Умань, 2021, 2024, 2025), «Сучасні інформаційні технології в освіті і науці» (Умань, 2022), «Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі» (Харків, 2022), «Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні» (Одеса, 2022), «Просоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико-методологічні та прикладні аспекти» (Умань, 2022), «Неперервна педагогічна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи» (Умань, 2022, 2023), «Тенденції сучасної підготовки майбутніх вчителів початкової школи» (Умань, 2023), «Початкова освіта в парадигмі Нової української школи: виклики часу» (Глухів, 2023), «Психолого-педагогічний супровід розвитку особистості дитини в умовах взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї» (Умань, 2023), «Фахова підготовка майбутніх педагогів до професійної діяльності в умовах реформування освітньої галузі» (Балта, 2023, 2025), «Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика» (Умань, 2025), «Спеціальна та інклюзивна освіта: теорія, методика, практика» (Умань, 2025), «Шляхи реалізації практичної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта в умовах сьогодення» (Умань, 2025); *регіональних* – «Гендерна рівність у вихованні підростаючого покоління: стереотипи та виклики» (Умань, 2023), «Реалізація інтегративного підходу до освітнього процесу в умовах НУШ» (Умань, 2024), «Метанавички учасників освітнього процесу» (Умань, 2025).

Результати дослідження обговорювалися на засіданнях кафедр педагогіки та освітнього менеджменту і теорії початкового навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (2021–2025).

Оцінка мови і стилю викладення матеріалу дисертації. Дисертацію викладено українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам, побудова логічна. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту. Дисертаційна робота відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Відсутність фактів академічного плагіату, фабрикації, фасильфікації.

За результатами перевірки дисертації за програмою Unicheck та засідання експертної комісії з формування висновку про наявність чи відсутність академічного плагіату дисертацію допущено до попередньої експертизи.

Визначено, що у дисертації Мельничук Віти Олександрівни на тему «Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності» відсутні текстові запозичення без посилань на джерело, тобто науковий матеріал дисертаційної роботи не має ознак академічного плагіату, фабрикації, фасильфікації.

Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота Мельничук Віти Олександрівни на тему «Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування медіаосвітніх технологій у професійній діяльності» є самостійною і завершеною роботою на правах рукопису, яку виконано здобувачем особисто за актуальною темою з використанням адекватних методів дослідження. Робота характеризується єдністю змісту, містить нові науково обґрунтовані результати, що мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення, свідчать про особистий внесок авторки та достатньо повно відображені у її публікаціях.

За своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, теоретичним і практичним значенням дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог щодо оформлення дисертації» (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, зі змінами, Постановою КМ № 341 від 21.03.2022) та рекомендується до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Результати голосування: одноголосно.

Рецензент:
доктор педагогічних наук, професор

Ольга КОМАР

Головуюча:
доктор педагогічних наук, професор

Олена КИРДАН

Секретар:
кандидат педагогічних наук, доцент

Оксана ЮРЧЕНКО

ОСОБИСТИЙ ПІДПИС	<i>Ольга Комар</i>
<i>Олена Кирдан</i>	ЗАСВІДЧУЮ
<i>Оксана Юрченко</i>	завідувач канцелярії
<i>Брегине І.П.</i>	УДПУ
" 19 "	03 20026 р.